

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI KATTAQO'RG'ON FILIALI**

Ro'yxatga olindi:

№ _____

2024 - yil " ____ " _____

"TASDIQLAYMAN"

SamDU Kattaqo'rg'on filiali direktori:

Sh.R.Urakov

2024 - yil " ____ " _____

**ONA TILI
FANINING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100 000- Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110 000- Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110400- Boshlang'ich ta'lim

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	CTS - Kreditlar	
OT411309	2024-2025	1/2/3/4/5/6	1-semestr 5	
OT413408	2025-2026		2-semestr 4	
OT413608	2026-2027		3-semestr 4	
			4-semestr 4	
			5-semestr 4	
			6-semestr 4	
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Hajmi/dagi dars soatlari		
Majority	O'zbek	1-semestr 4		
		2-semestr 4		
		3-semestr 4		
		4-semestr 4		
		5-semestr 4		
		6-semestr 4		
1.	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy soat
	Ona tili	348	402	750
2.	<p>1. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad: bo'lg'usi boshlang'ich ta'lim o'qituvchilariga, yordamchi maktab o'qituvchilariga hamda bog'cha tarbiyachilariga ona tili va fonetika xususiyatlari, talaffuz me'yorlari, lug'at (leksik) boyligi, imlo qoidalarini grammatik qurilish yuzasidan nazariy bilim berish, talabalarining og'zaki va yozma nutqini o'rnatish va savodxonligini oshirish, takomillashtirish (bunda lotin yozuviga asoslangan imloni ham o'zlashira borish) yuzasidan malaka hosil qilishdir.</p> <p>Fanning vazifasi-1. Ona tili fani qonun-qoidalarining yaratilishi yuzasidan umumiy tasavvur va ma'lum bilimlar bazasiga ega bo'lishlari kerak.</p> <p>2. Ona tili fanining tuzilishi va amalda qo'llanilishini, nutq hamda matnlar ustida ishlash to'g'risida tegishli tasavvurga ega bo'lishlari lozim.</p> <p>Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari 1-semestr)</p> <p>Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: (24)</p> <ol style="list-style-type: none">1. Umumiy tushunoslikdan ma'lumot. Tilshunoslik fani, uning vazifalari haqida ma'lumot. Tilning ijtimoiy mohiyati, tuzilishi. Tilning paydo bo'lishi, taraqqiyoti.2. Dunyo tillarining geneologik va morfologik tasnifi. Dunyo tillarining geneologik va morfologik tasnifi haqida umumiy ma'lumot.3. Tilshunoslikning bo'linarlari. Tilshunoslikning bo'linarlari haqida umumiy ma'lumot.4. Fonetika va fonologiya. Fonetika haqida ma'lumot. Fonologiya haqida ma'lumot. Nutq apparati. Ona tilning unli tovushlar tizimi.5. Ona tilning unli va undosh tovushlar tizimi. Unli tovushlar va ularning xususiyatlari. Undosh tovushlar va ularning xususiyatlari. Hosil bo'lish o'rni ko'ra undosh tovushlar tasnifi. Hosil bo'lish usuliga ko'ra undosh tovushlar tasnifi.6. Nutqning fonetik bo'linishi: fraza, tak, fonetik so'z, bo'g'in, tovush. Urg'u va uning turlari. Fraza haqida ma'lumot. Tak, fonetik so'z. Bo'g'in, tovush. Urg'u va uning turlari. Tovush o'zgarishlarining turlari.7. Nutq tovushlarining fonetik o'zgarishlari. Tovush o'zgarishlarining turlari. Kombinator o'zgarishlar va ularning turlari. Pozitsion o'zgarishlar va ularning turlari.			

8. Grafika(yozuv) va grafemalar. O'zbek yozuvi tarixidan. Alfavit. Grafika haqida umumiy ma'lumot. Grafemalar va ularning turlari. Yozuvi haqida umumiy ma'lumot.
9. Orfografiya va uning tamoyillari. Transkripsiya. Orfografiya haqida ma'lumot. Orfografiya tamoyillari. Fonetik tamoyil. Morfologik tamoyil. Etimologik tamoyil. Tarixiy-an'anaviy tamoyil. Differentsiatsiya tamoyili. Fonemalar orfoepiyasi, 2-jundosh fonemalar orfoepiyasi.
10. Orfoepiya va uning tamoyillari. Orfoepiya haqida umumiy ma'lumot. 1-jundi fonemalar orfoepiyasi, 2-jundosh fonemalar orfoepiyasi.
11. Leksikologiya. O'zbek tili lug'at tarkibining ma'no jihatdan tasnifi. Leksikologiya, uning obyekti, vazifalari.
12. Leksikologiya o'zaro shakl va ma'no munosabatlariga ko'ra turlari. Omonimlar, Omonimlar, Paronimlar. Leksikologiya ifoda va mazmuni. Lug'aviy ma'no va uning tarkibiy qismlari.
13. Ona tili lug'at tarkibining ma'no jihatdan tasnifi. Lug'at tarkibidagi so'zlarning kelib chiqishi jihatdan tasnifi. Ona tili lug'at tarkibining ma'no jihatdan tasnifi. Lug'at tarkibidagi so'zlarning kelib chiqishi jihatdan tasnifi. Ona tili lug'at tarkibining ma'no jihatdan tasnifi.

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar(24):

1. Umumiy tushunoslikdan ma'lumot.
2. Tillarning geneologik va morfologik tasnifi.
3. Tilshunoslik bo'linarlari.
4. Fonetika, nutq a'zolari, artikulyatsiya, tilning fonetik vazifalari.
5. Undosh tovushlar, ularning tasnifi.
6. Nutqning fonetik bo'linishi: fraza, tak, bo'g'in, urg'u.
7. Nutq tovushlarining fonetik o'zgarishlari.
8. Grafika(yozuv) va grafik vositalar, tovush, harf, belgi, alfavit.
9. Orfografiya, uning asosiy tamoyillari.
10. Orfoepiya qoidalar, fonetik yozuv.
11. Ona tili lug'at tarkibining ma'no jihatdan tasnifi.
12. Omonimlar va ularning turlari.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar uchun tavsiya etiladigan mavzular:(102)

1. Umumiy tushunoslikdan ma'lumot bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.
2. Dunyo tillarining geneologik tasnifi bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.
3. Tilshunoslikning sohalari haqida ma'lumot bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.
4. Fonetika bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.
5. Nutq apparati bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.
6. Ona tilning unli tovushlar tizimi bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.
7. Ona tilning undosh tovushlar tizimi bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.
8. Nutqning fonetik bo'linishi bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.
9. Urg'u va uning turlari bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.

<p>10. Nutq tovushlarining fonetik o'zgarishlari bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.</p> <p>11. Grafika(yozuv) va grafik vositalar bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.</p> <p>12. Orfografiya, uning asosiy tamoyillari bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.</p> <p>13. Orfoepiya qoidalar bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.</p> <p>14. Fonetik yozuv(transkripsiya) bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.</p> <p>15. Leksikologiya, uning obyekti, turlari, vazifalari bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.</p> <p>16. Ma'no ko'chishi bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.</p> <p>17. Ona tili lug'at tarkibining ma'no jihatdan tasnifi bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.</p> <p>18. Lug'at tarkibidagi ma'no munosabatlari jihatidan tasnifi.</p> <p>19. Lug'at tarkibidagi so'zlarning kelib chiqishi, ijtimoiy guruhlarga tomonidan qo'llanishi jihatidan tasnifi.</p>	<p>Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari 2-semestr)</p> <p>Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:(30)</p> <ol style="list-style-type: none">1. Sinonimlar va ularning turlari. Antonimlar va ularning turlari. Gipsimniya. Sinonimlar ta'rifi va ularning ta'rifi. Antonimlar ta'rifi va tasnifi.2. Bir ma'noli va ko'p ma'noli so'zlar. So'z ma'nosining o'zgarishi. Ma'no ko'chishi.3. Ona tili lug'at tarkibining ma'no jihatdan tasnifi. Lug'at tarkibidagi so'zlarning kelib chiqishi jihatidan tasnifi.4. Lug'at tarkibining ijtimoiy guruhlarga tomonidan qo'llanishi jihatidan tasnifi. O'zbek tili leksikasida o'z qatlam. O'zbek tili leksikasida o'zlashgan qatlam. Lug'at tarkibining faolligi yoki no'faolligi jihatidan tasnifi. O'zbek tili leksikasining boyish manbalari. Lug'at tarkibining faolligi jihatidan tasnifi. Lug'at tarkibining hissiy-ta'siriy bo'yondorligi jihatidan tasnifi. Lug'at tarkibining hissiy-ta'siriy bo'yondorligi jihatidan tasnifi.5. Lug'at tarkibidagi ajralmas birliklar-frazologik birliklarning ma'no va tarkib jihatidan tasnifi. Frazologiya haqida umumiy ma'lumot. Frazologik birliklar haqida ma'lumot.6. Leksikografiya(Lug'atshunoslik). Lug'atlar va ularning turlari. Lug'atshunoslik haqida ma'lumot. Lug'at va uning turlari haqida ma'lumot.7. Morfemika,morfema va uning turlari. Morfemika haqida umumiy ma'lumot. Asos morfema va uning xususiyatlari haqida ma'lumot. Affiks morfema va uning xususiyatlari.8. Grammatika va morfologiyaga kirish. Grammatika haqida umumiy ma'lumot. So'zning shakli va grammatik ma'no. Grammatik ma'noni ifodalash vositasi va usullari.9. Oting ta'rifi va leksik-grammatik xususiyatlari. Atoqli otlarning turlari. Turdosh otlarning turlari. Oting ta'rifi va leksik-grammatik xususiyatlari.10. Otlardagi aloqa-munosabat kategoriyalari. Otlardagi aloqa-munosabat kategoriyalari: otlardagi e'zlik kategoriyalari Otlardagi kelishik shakllarining morfologik-sintaktik xususiyatlari.
---	---

11. Otlardagi son kategoriyasi. Otlarning nokategorial shakllari. Ot turkumining son kategoriyasi. Son kategoriyasining ikki shakli. Otlarning yasash.
12. Otlarning yasash. Otlarning tuzilish jihatdan turlari. Ularda modal shakllar yasash. Otlarning tuzilish jihatdan turlari. Ularda modal shakllar yasash.
13. Sifatning ta'rifi va leksik-grammatik xususiyatlari. Sifatning ta'rifi va leksik-grammatik xususiyatlari haqida ma'lumot.
14. Son. Sonning leksik-grammatik xususiyatlari. Sonning m'no turlari. Son. Sonning leksik-grammatik xususiyatlari. Sonning m'no turlari.
15. Olmosh.Olmoshning grammatik ma'nosini.Olmoshlarning ma'no turlari.

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: (30)

1. Sinonimlar va ularning turlari.
2. Antonimlar va ularning turlari.
3. Lug'at tarkibidagi so'zlarning kelib chiqishi jihatidan tasnifi.
4. Lug'at tarkibining ijtimoiy guruhlarga tomonidan qo'llanishi jihatidan tasnifi.
5. Frazologiya, frazeologik birliklar, ularning xususiyatlari, tasviri ifodalar, ularning xususiyatlari.
6. Leksikografiya bo'lini haqida ma'lumot.
7. So'z yasashi bo'yicha ma'lumot.
8. Grammatika, so'zning Grammatik ma'nosini, Grammatik shakli.
9. Ot, uning leksik-grammatik xususiyatlari, ma'no turlari.
10. Otlardagi kelishik kategoriyasi.
11. Otlarning yasashi. Otlarning tuzilish jihatdan turlari.
12. Sifatning ta'rifi va leksik-grammatik xususiyatlari, ma'no turlari.
13. Sifatlarning yasashi, tuzilishi jihatdan turlari.
14. Sonning leksik-grammatik xususiyatlari, ma'no turlari.
15. Olmosh.Olmoshning grammatik ma'nosini.Olmoshlarning ma'no turlari.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar uchun tavsiya etiladigan mavzular:(60)

1. Lug'at tarkibining ijtimoiy guruhlarga tomonidan qo'llanishi jihatidan tasnifi bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.
2. Lug'at tarkibining faolligi jihatidan tasnifi.
3. Lug'at tarkibining no'faolligi jihatidan tasnifi.
4. O'zbek tili faol so'zlarning izohli lug'atidan boshlang'ich sinflarga doir misollar topish.
5. O'zbek tilining imlo lug'atidan X va H harfi bilan boshlanuvchi hamda ular ishtirok etgan so'zlarga misollar topish.
6. Lug'at tarkibining hissiy-ta'siriy bo'yondorligi jihatidan tasnifi bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.
7. Yasama so'zlarni morfemalarga ajratish.
8. Ko'makchi morfemalar ishtirok etgan so'zlarni asos va qo'shimchalarga ajratish.
9. So'z yasashi usullari bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.
10. So'zlarning tuzilish jihatdan turlari bo'yicha test va blits so'rovnomasini topshiriqlari tuzib kelish.
11. Grammatika bo'yicha test savollari tuzib kelish.
12. "So'zlarni turkumlarga ajratish tamoyillari bo'yicha savollar tuzish.
13. Grammatik ma'no va grammatik shakl haqida mulohazalar.
14. Otning ta'rifi va leksik-grammatik xususiyatlari bo'yicha mulohazalar yozish.
15. Atoqli otlarning turlari bo'yicha savollar va test topshiriqlari tuzib kelish.

16. Otlarda kelishik kategoriyasi bo'yicha savollar tuzish
17. Otlarda egalik kategoriyasi haqida ma'lumot
18. Otlarda son kategoriyasi
19. Sifatlarning yasilishi, tuzilishi jihatdan turlari bo'yicha taqdimot tayyorlash
20. Sonning leksik-grammatik xususiyatlari, ma'no turlari bo'yicha referat yozish
21. Otmosh so'z turkumi

Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari 3-semestr)
Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:(30)

1. Fe'l, Fe'ning leksik-grammatik xususiyatlari. Fe'l haqida umumiy ma'lumot. Bo'lishi-bo'lishsiz fe'llar. Fe'l nisbatlari, fe'l mayllari, fe'l zamonlari va ularning turlari.
2. Fe'lining tuslanishi. Shaxs-son affiksleri. Fe'lining tuslanishi haqida umumiy ma'lumot.
3. Fe'ning vazifadosh shakllari. Fe'ning vazifadosh shakllari haqida umumiy ma'lumot. Ravishdosh, sifadosh, harakat nomi haqida ma'lumot.
4. Fe'ning yasilishi, tuzilish jihatdan turlari. Fe'ning modal ma'no ifodalovchi shakllari. Ko'makchi fe'llar. To'liqsiz fe'l.
5. Fe'l mayllari. Mayl kategoriyasi haqida umumiy ma'lumot. Fe'l mayllari ta'rifi va tasnifi.
6. Ravishning leksik-grammatik xususiyatlari. Ravish haqida umumiy ma'lumot. Ravishning turlari.
7. Yordamchi so'z turkumlari. Yordamchi so'z turkumlari haqida umumiy ma'lumot. Ko'makchi, bog'lovchi va yuklama. Ularning grammatik xususiyatlari, turlari.
8. Alohida so'zlar guruhi. Alohida so'zlar guruhi haqida umumiy ma'lumot. Modal, undov va taqlid so'zlar. Ularning turlari.
9. Sintaksis haqida umumiy ma'lumot. So'zlar teng va tobe bog'lanishi. So'z birkmasi, qo'shma so'z, ibora atamalariga ilmiy izoh yozing.
10. So'z birkmasi tarkibidagi hokim va tobe so'zlarning bog'lanish usullari: boshqaruv, moslashuv, bitishuv. So'z birkmasi ta'rifi va tasnifi. Hokim va tobe bog'lanish usullari.
11. Gaplarning tasnifi. Gaplarning tasnifi: 1) ifoda maqsadiga ko'ra; 2) jinslar-jinslar jihatidan tasnifi.
12. Gap, uning xususiyatlari. Gapning ifoda maqsadiga ko'ra turlari. His-hayajonli va his-hayajonsiz gaplar. Gap bo'laklarining ta'rifi va tasnifi. Gapning ifoda maqsadiga ko'ra turlari.
13. Gap bo'laklari, bosh bo'laklar. Gap bo'laklari haqida umumiy ma'lumot.
14. Ega va uning ifodalanishi haqida. Ega va uning ifodalanishi haqida umumiy ma'lumot.
15. Kesim, uning ifodalanishi, turlari. Kesimning ta'rifi va tasnifi. Kesimning ega bilan shaxs-sonda mosligi. Ega bilan kesim orasida tirening ishlatilishi.

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar:(30)

1. Fe'l, Fe'ning leksik-grammatik xususiyatlari
2. Bo'lishi va bo'lishsiz fe'llar
3. Fe'l nisbatlari
4. Fe'l mayllari
5. Fe'l zamonlari va tuslanishi, ularning turlari
6. Fe'ning vazifa shakllari, yasilishi, tuzilishi
7. Ravishning leksik-grammatik xususiyatlari va ma'no turlari
8. Yordamchi so'z turkumlari. Ko'makchi, bog'lovchi yuklama. Ularning Grammatik xususiyatlari.
9. Alohida so'zlar guruhi
10. Sintaksis haqida umumiy ma'lumot
11. So'z birkmasi tarkibidagi hokim va tobe so'zlarning bog'lanish usullari: bitishuv, boshqaruv, moslashuv
12. Gap, uning xususiyatlari. Gapning ifoda maqsadiga ko'ra turlari
13. Gap bo'laklari, bosh bo'laklar
14. Ega va uning ifodalanishi haqida
15. Kesim, uning ifodalanishi, turlari

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar uchun tavsiya etiladigan mavzular:(60)

1. Otmosh so'z turkumining o'ziga xos morfologik belgilarini yozma asoslash.
2. Otmoshlarda turlanish xodisasi
3. Fe'l so'z turkumining morfologik belgilari
4. Qo'shma fe'l va ko'makchi fe'li so'z qo'shimasi: farqlar va o'xshash jihatlarini asoslash.
5. Ravish so'z turkumining morfologik belgilari.
6. Yordamchi so'z turkumlariga xos morfologik belgilari.
7. Alohida so'zlar guruhiga xos morfologik belgilari.
8. So'z birkmasi, qo'shma so'z, ibora atamalariga ilmiy izoh yozing.
9. Gap va uning belgilari.
10. Gap bo'laklari haqida ma'lumot.
11. Kesim va uning turli so'z turkumlari bilan ifodalanishiga misollar.
12. Bog'lama atamasini ilmiy izohlang.
13. Ega va uning turli so'z turkumlari bilan ifodalanishiga misollar
14. Bog'lama atamasini ilmiy izohlang.
15. Ega bilan kesimning orasida tirening qo'llanilishi.
16. Ega bilan kesimning shaxs-sonda mosligini misollar asosida izohlang.
17. Bir nechta gaplarni sintaktik tahlil qiling.
18. Tobe bog'lanishini hosil qilishda ishtirok etadigan grammatik vositalar

Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari 4-semestr)
Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:(30)

1. Gapning ikkinchi darajali bo'laklari. To'ldiruvchi, aniqlovchi, hol va ularning turlari, ifodalanishi. To'ldiruvchining ifodalanishi va tasnifi. Aniqlovchining ta'rifi va tasnifi. Holning ta'rifi va tasnifi.
2. Gapning uyushiq va ajratilgan bo'laklari. Gapning uyushiq bo'laklari ta'rifi va tasnifi. Ajratilgan bo'laklar ta'rifi va tasnifi. Uyushiq va ajratilgan bo'laklarda tinish belgilari.

3. Gap bo'laklari sanalmaydigan birliklar. Undalma va uning xususiyatlari. Kirish so'z, kirish birkma, kiritma gap. Gap bo'laklari sanalmaydigan birliklarning ta'rifi. Gap bo'laklari sanalmaydigan birliklarning tasnifi. Gap bo'laklari sanalmaydigan birliklarda tinish belgilari.
4. Sodda gapning ta'rifi va tasnifi. Bosh bo'laklarning ishtirokiga ko'ra sodda gap turlari. Bir bosh bo'lakli va ikki bosh bo'lakli gaplar, ularning turlari.
5. Qo'shma gap. Komponentlarning birlashish usuliga ko'ra qo'shma gap turlari. Qo'shma gap. Komponentlarning birlashish usuliga ko'ra qo'shma gap turlari haqida ma'lumot.
6. Bog'langan qo'shma gap ta'rifi va tasnifi. Bog'langan qo'shma gap ta'rifi va tasnifi. Bog'langan qo'shma gapning turlari.
7. Ergashgan qo'shma gap ta'rifi va tasnifi. Ergashgan qo'shma gap haqida umumiy ma'lumot. Bosh gapdagi ma'lum bir bo'lakni izohlaydigan ergash gaplar haqida ma'lumot.
8. Bog'lovchisiz qo'shma gap ta'rifi. Bog'lovchisiz qo'shma gap turlari va tinish belgilarining ishlatilishi.
9. Murakkab qo'shma gap va uning tasnifi. Murakkab qo'shma gap haqida ma'lumot. Analash murakkab qo'shma gap.
10. Ko'chirma gap va o'zga gapi. Ko'chirma gaplarda tinish belgilarining ishlatilishi. O'zga gapning ta'rifi. O'zga gapning tasnifi.
11. Punktatsiya haqida ma'lumot. Tinish belgilarining qo'llanish o'rinlari.
12. Matnning ta'rifi va tasnifi. Matnning xususiyatlari. Matnning qurilishi. Matnning shakllantiruvchi vositalar.
13. Adabiy til uslublari. Leksik va fonetik uslubiyat. Uslub haqida tushuncha. Uslub turlari haqida ma'lumot. Uslubiyatni yuzaga keltiruvchi vositalar. Omonimlarning uslubiy xususiyatlari. Sinonimlarning uslubiy xususiyatlari. Antonimlarning uslubiy xususiyatlari. Paronimlarning uslubiy xususiyatlari. Turli sabablarga ko'ra qo'llanishi chegaralangan so'zlarning uslubiy xususiyatlari. Nutq to'vishlarining uslubiy xususiyatlari.
14. Morfologik uslubiyat. Ot turkumiga xos uslubiy xususiyatlar. Sifat turkumiga xos uslubiy xususiyatlar. Otmosh turkumiga xos uslubiy xususiyatlar. Fe'l turkumiga xos uslubiy xususiyatlar.
15. Sintaktik uslubiyat. Gap bo'laklarining uslubiy xususiyatlari. Sodda gaplarning uslubiy xususiyatlari. Qo'shma gaplarning uslubiy xususiyatlari.

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar:(30)

1. Gapning ikkinchi darajali bo'laklari
2. Hol va uning ifodalanishi
3. Gapning uyushiq va ajratilgan bo'laklari
4. Gap bo'laklari sanalmaydigan birliklar
5. Bir bosh bo'lakli gaplarning turlari, to'liq va to'liqsiz gaplarning qo'llanishi
6. Qo'shma gap komponentlarini bog'lashda ishtirok etadigan grammatik vositalar
7. Bog'langan qo'shma gap va uning turlari
8. Ergashgan qo'shma gap haqida umumiy ma'lumot
9. Bog'lovchisiz qo'shma gaplar
10. Murakkab qo'shma gap va uning turlari
11. Ko'chirma gap va o'zga gapi
12. Punktatsiya bo'limi
13. Matnning ta'rifi va tasnifi
14. Adabiy til uslublari. Leksik va fonetik uslubiyat
15. Morfologik uslubiyat. Sintaktik uslubiyat.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar uchun tavsiya etiladigan mavzular:(60)

1. 10 ta gap yozib ularni gap bo'laklari ishtirokiga ko'ra sintaktik tahlil etish.
2. Ikkinchi darajali gap bo'laklarini aniqlash bo'yicha mulohazalar yozish.
3. Bosh bo'laklari aniqlashda e'tiborga olinishi zarur bo'lgan jihatlar yuzasidan mulohazalar yozish.
4. Aniqlovchi va holning tahlilidagi o'xshash va farqli jihatlar.
5. To'ldiruvchini aniqlashda kelishik qo'shimchalari va ko'makchilarning o'rni va roli.
6. Hol va uning ifodalanishi bo'yicha mulohazalar yozish.
7. Gapda so'z tartibi haqida fikrlaringiz.
8. Gap bo'laklari sanalmaydigan birliklar
9. Kirish so'z va kirish gaplar uslubiyati.
10. Gapning uyushiq bo'laklari uslubiyati.
11. Gapning ajratilgan bo'laklari.
12. Undalma va uning nutqda qo'llanishi.
13. Bir bosh bo'lakli gaplar haqida ma'lumot yozish.
14. Ikki bosh bo'lakli gaplar uslubiyati.
15. Qo'shma gap va uning turlari.
16. Tinish belgilarining noto'g'ri qo'llanishi bilan bog'liq uslubiy xatolar haqida umumiy mulohazalar yozish.
17. Matnning ta'rifi va tasnifi
18. Adabiy til uslublari. Leksik va fonetik uslubiyat
19. Morfologik uslubiyat
20. Sintaktik uslubiyat

Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari 5-semestr)
Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:(30)

1. Nutq madaniyati va mutolaa san'ati haqida
2. Notiqlik san'ati – ritorika tarixidan
3. Sharqda – qadimgi Sharq va O'rta Osiyo notiqlik san'ati
4. Adabiy til me'yorlari va nutq madaniyati.
5. Nutqning kommunikativ sifatlari
6. Nutq texnikasi va kinesiika
7. Nutq shakllari va turlari
8. O'zbek tili stilistikasi va nutq madaniyati
9. Kitob tanlash- dunyoqarash, did va ruhiy ehtiyoj belgisi
10. Badiiy matnda kutilgan va kutilmagan detallar
11. Badiiy asarda tagma'noli matnlar
12. Tilning tasviriy vositalari
13. O'xshatish obrazli tafakkur mahsuli
14. Metafora – obrazlilik asosi
15. Pedagogning nutqi madaniyati. Istiqlo va o'zbek nutqi madaniyati

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar:(30)

1. Nutq madaniyati va mutolaa san'ati haqida
2. Notiqlik san'ati – ritorika tarixidan
3. Sharqda – qadimgi Sharq va O'rta Osiyoda notiqlik san'ati
4. Adabiy til me'yorlari va nutq madaniyati

5. Nutqning kommunikativ sifatlari
6. Nutq texnikasi va kinesiqa
7. Nutq shakllari va turlari
8. O'zbek tili stilistikasi va nutq madaniyati
9. Kitob tanlash –dunyqqrash, did va ruhiy ehtiyoj belgisi
10. Badiiy matnda kutilgan va kutilmagan detallar
11. Badiiy asarda tagma'oli matnlar
12. Tilning tasviriy vositalari
13. O'xshatish obrazli tafakkur mahsuli
14. Metafora –obrazlilik asosi
15. Pedagogning nutqiy madaniyati. Istiqbol va o'zbek nutqi madaniyati

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar uchun tavsiya etiladigan mavzular:(60)

1. Sofistlar, ularning notqlik san'ati rivojidadgi xizmati
2. Alisher Navoiy ijodida nutq madaniyati va notqlik san'ati masalalari talqini.
3. Koshifiyning so'z odobi va notqlik haqidagi qarashlari
4. O'zbek xalq maqollariida nutq odobining aks etishi.
5. Navoiyning "Hayrat ul-abror" dostonida so'z, nutq madaniyati haqidagi fikrlar.
6. "Mahbub ul-qulub" asarida sharqona muomala madaniyati
7. Prezidentimiz nutqlarida xalq maqollari va fuzzeologik iboralardan foydalanish mahorati
8. Konfutsiy ta'limotida nutq madaniyati masalasi
9. Hadislarda nutq odobi
10. A. Qahhor asarlarida nutq va notqlik masalalari
11. Navoiyning "Mahbub ul-qulub" asarida voizlar tavsifi
12. Deyl Karnegi va uning notqlik san'ati haqidagi qarashlari
13. Aristoteling notqlik san'ati haqidagi ta'limoti
14. Muhammad Sodik Muhammad Yusuf – diniy notqlik vakili sifatida
15. Tursunoy Sodiqova nutqida sharqona odob masalalarining aks etishi
16. Sud notligi
17. O'zbekcha nutq odobi
18. G'arb mutafakkirlarining notqlik san'atiga doir o'g'itlari

Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari 6-semestr)
Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:(30)

1. Xalq og'zaki ijodi va bolalar kitobxonligi
2. Bolalar folklori
3. Bolalar o'yin folklori
4. Bolalar lirikasi
5. Mumtoz adabiyotda bolalar kitobxonligi masalalari
6. Mif va afsonalar
7. Rivoyatlar va ularning turlari
8. Ertaklar va ularning turlari
9. Dostonlar va ularning o'ziga xos xususiyatlari
10. Lof, Askia, Latifa, Tomosha san'ati
11. Mavsum va marosim folklori
12. Hadisi sharif – tarbiya manbai, Imom Ismoil al-Buxoriy, "Al-jome as-sahih" asari tahlili

13. Y.X.Hojib –"qutadg'u bilig", S. She'roziy "Guliston", "Bo'ston" asarlarida ta'lim, odob va adxq masalalari
14. Sh.Munis, Z.Furqat va A.O'tar asarlarida ilm-ma'rifat masalalari
15. Abdulla Avloniy ijodi va bolalar kitobxonligi

Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar(30):

1. Xalq og'zaki ijodi va bolalar kitobxonligi
2. Bolalar folklori tabiati
3. O'zbek bolalar o'yinlar tizimi
4. Bolalar qo'shiqlari. Xalq qo'shiqlari va adabiy qo'shiqlar
5. Maqollarning tarbiyaviy ahamiyati. Topishmoqlarning etnopedaogik xususiyatlari. Tez aytishlarning janriy tasnifi
6. Mumtoz adabiyotda bolalar kitobxonligi asoslari
7. Mif va uning mohiyati
8. Rivoyat, afsona va asotir janrlari badiiyati
9. Xalq ertaklari tasnifi
10. Doston janri va uning ijro xususiyatlari
11. Lof janri. Askia, Latifa, Tomosha san'ati
12. Mavsum va marosim folklori
13. Hadisi sharif – tarbiya manbai, Imom Ismoil al-Buxoriy, "Al-jome as-sahih" asari tahlili
14. Y.X.Hojib –"qutadg'u bilig", S. She'roziy "Guliston", "Bo'ston" asarlarida ta'lim, odob va adxq masalalari
15. Sh.Munis, Z.Furqat va A.O'tar asarlarida ilm-ma'rifat masalalari

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar uchun tavsiya etiladigan mavzular:(60)

1. Xalq og'zaki ijodi janrlari
2. Bolalar folklorining o'ziga xos tamoyillari
3. Bolalar folklori tabiati
4. Alla janrlarning tarkibiy tuzilishi va mohiyati
5. Voqeband va parokanda allalar
6. Allalarning ijro xususiyatlari. Alla janrida poetik obrazlar ifodasi.
7. Bolalar qo'shiqlari
8. Xalq qo'shiqlari va adabiy qo'shiqlar. Ularning ijro xususiyati.
9. Mavsum va marosim qo'shiqlari
10. Bolalar qo'shiqlarining bala tarbiyasidagi ta'siri
11. Qo'shiqlarning badiiy adabiyotdagi o'rni
12. O'zbek bolalar o'yinlari tizimi
13. Chorlama janri mohiyati
14. Sanama janri mohiyati
15. Cheklashmoqchoq va Targalmachog janrlari mohiyati
16. Bolalar o'yinlarining amaliy ahamiyati
17. Harakat bilan bog'liq o'yinlar va ularning turlari
18. Ma'naviy so'z o'yinlari
19. Harakatli o'yinlar tasnifi va uning turlari
20. Sof harakatli o'yinlar va ularning turlari
21. Harakamti predmet boshqaradigan o'yinlar
22. Harakamti so'z boshqaradigan o'yinlar
23. Harakatli o'yinlarni o'yinlarni o'yinash tartibi

24. Topishmoqlarning etnopedaogik xususiyatlari
25. Tez aytishlarning janriy tasnifi
26. Massi – majoziy xarakterdagi kichik adabiy janr
27. Xalq ertaklari tasnifi
28. Adabiy ertaklarning shakllanishi va tarqotiq xususiyatlari
29. Adabiy ertaklarda interpeitsiya hodisasi
30. "Mening o'qigan eng sovimli adabiy ertagim"
31. She'riy ertaklar stilistikasi va ularning xalq ertaklaridan farqli tomonlari
32. Doston janri va uning ijro xususiyatlari. Lof janri
33. Barchilar, Fozil Yo'ldosh o'g'li repertuaridagi doston ijrochiligi
34. Rivoyat, Mif, afsona va asotir janrlari badiiyati
35. Bolalar folklorining mumtoz adabiyot namunalari bilan bog'liqligi

3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)
Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- O'zbek tilidagi so'z yasash usullarini bilib oladi.
- O'zbek tilidagi morfemik tarkibni mustaqil va yordamchi so'zlar haqida aniq tasavvurga ega bo'ladi.
- O'zbek tilidagi modal va undov va taqdid so'zlar haqida ma'lumotlarga ega bo'ladi.
- So'z birlasmasi sintaksisini, gap sintaksisini, matn sintaksisini o'zlashtiradi.
- O'zbek tili tinish belgilari tizimi haqida aniq bilimlarga ega bo'ladi.
- O'zbek tili nutq usulbilarini, uslubiyat turlarini puxta o'zlashtiradi.

4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- Ma'ruzalr;
- interfaol keye-stadilar;
- tarqatma materiallar;
- ko'rgazmali qurollar;
- Kompyuter, media
- Internet yangiliklari;
- muammoli ta'lim;
- qiyosiy tahlil.

5. VII. Kreditni olish uchun talablar:
Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil muahohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish.

6.	<p>Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Irixulov M. Tilshunoslikka kirish. Darslik. – Toshkent, 2009 2. Abdusazizov A.A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. Darslik. – Toshkent, 2010 3. Sayfullayeva R.R., Mengiyev B.R., va boshq. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Toshkent, 2010 4. Jumaboyev M. O'zbek bolalar adabiyoti.-T.: "VORIS-NASHRIYOT", 2017, 373 bet. 5. Jumaboyev M. Bolalar adabiyoti.-T.: O'qituvchi, 2016, 255 bet. <p>Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. H.Jamolxonov. Hozirgi o'zbek adabiy tili.-T.: 2005, "Talqin" nashriyoti, 272-bet. 2. Sh.Rahmatullayeva. Hozirgi adabiy o'zbek tili.-T.: 2006, "Universitet" nashriyoti, 464-bet 3. Hojiyev A. Tilshunoslik terminlarining izohli lug'ati.-T., "O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi" nashriyoti. <p>Axborot manbalari (saytlar):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.literature.uz 2. www.genhis.philol.ru. 3. http://en.wikipedia.org/wiki/Structuralism 4. http://www.broksu.ru/english/courses/4F70/struct.html
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universitetining Kattaqo'rg'on filiali kengashining 2024-yil - sentabrdagi - son buyonnomasi bilan ma'quullangan
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: M.Fayzullayeva—SamDUKF, "Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim, sport" kafedasi o'qituvchisi
9.	Tayrizchilar: M.Hazratqulov— SamDU O'zb-Fin PI, "Boshlang'ich ta'lim metodikasi" kafedasi Katta o'qituvchisi (PhD) Sh.Mahmadiyev— SamDU, "O'zbek tilshunosligi" kafedasi mudiri, f.f.n dots